

Vem är killen i mässingsmössan?

- Ämbeten, ordnar och titlar i SCA

Av Brynolf Haraldsson

Tillägg av Aelfwynne of Eoforwic

De flesta har väl på sitt första evenemang lite förvirrat undrat vad alla kronor, små märken och allehanda tecken som en del personer går omkring med egentligen betyder. Vilka är de där grabbarna i feta vita bälten, och vem är den där skrikiga killen i en skjorta med två korslagda trumpeter på? Jag tänkte att jag skulle försöka reda ut och besvara de flesta frågor av detta slag. Det blir en massa torra fakta radade på varandra, men kanske kan det skapa lite klarhet, eller åtminstone en ny sorts förvirring.

Krönta Huvuden

Eftersom SCA:s värld är uppdelad i en bunt olika kungariket, finns det också en del kungar och drottningar, som lättast känns igen på sina gyllene kronor.

De väljs genom torneringar, och tituleras "Ers Majestät". Personer som vunnit en sådan kronatornering, men ännu inte blivit krönta är kronprinsar och -prinsessor. Också de har kronor, och tituleras "Ers Kungliga Höghet".

Då ett kungarrike kan vara uppdelat i furstendömen, har vi också furstar och furstinnor. Även dessa bär kronor, utses genom en tornering, och tilltalas "Ers Höghet".

En grupp som vill bli furstendöme kan som en mellanfas bli kronfurstendöme. Det styrs då av ett ståthållarpar, som tituleras "Herr/Fru Ståthållare". Nordmark är dock ett furstendöme med tillhörande furstepar.

Nivån under detta är baroni. Baron/Baronessa kan utses genom val eller tornering. De tilltalas "Ers Excellens".

När en kung går av tronen får han titeln greve, och någon som varit furste blir en "Earl". Då får då bära mindre kronor. Den person som varit den första baronen i ett nystartat baroni behåller även när han avgått titeln "Founding Baron". Kungen kan också, som en sorts utmärkelse, ge någon titeln "Court Baron", ungefär en baron utan en egen grupp att styra.

Generellt kan man säga att ju högre i hierarkin en krönt person sitter, desto större och flashigare krona har hen.

Ordnar och Utmärkelser

För att visa uppskattning och belöna folk i SCA delar vi ut ordnar och utmärkelser. En orden är en sammanslutning där personer väljs in i samråd mellan en regent och ordensmedlemmarna.

En utmärkelse delas ut av regenten ensam. Vem som helst i föreningen kan rekommendera att någon ska få en orden eller utmärkelse, och det finns en mängd olika sådana för olika nivåer i organisationen. De delas ut vid hov, och man får dem oftast i form av ett vackert kalligraferat och illuminerat ordensbrev, som läses upp av härolden.

Man kan säga att det finns tre olika huvudområden som en utmärkelse/orden kan tillhöra; tjänst, konst och vetenskap, samt kämpalekar. En utmärkelse för tjänst får man för att man arbetat och gjort mycket för föreningen. Man kan ha skött ett ämbete mycket duktigt, eller ordnat väldigt lyckade evenemang. Konst och vetenskapsutmärkelser ges till någon som är skicklig i något hantverk eller någon konststart, och som gärna delar med sig av sina kunskaper. Det kan röra sig om allting ifrån svärdssmide eller läderhantverk till sång eller sagoberättande. En utmärkelse för kämpalekar kan någon få som är bra på att slåss i rustning eller fäktas, och även är villig att lära andra. Det finns dessutom utmärkelser som är till för att bara uttrycka allmän uppmuntran, och alltså inte är knutna till något särskilt område.

Den vanligaste allmänna SCA-utmärkelsen är **Award of Arms (AoA)**, sköldebrev. Det ges som ett tecken på allmän uppskattning, och de flesta som varit med i föreningen ett tag bör få en förr eller senare. Även om alla i SCA får ha en adlig persona kan en AoA ses som ett adlande. Den som fått utmärkelsen får kalla sig "Herr/Fru" (eller motsvarande på något annat språk, till exempel Lord/Lady på engelska) med stor bokstav, istället för som annars "herr/fru".

Grant of Arms (GoA) är en sorts högre variant av AoA som inte delas ut så ofta, och som är betydligt mer prestigefylld.

De allra högsta ordnarna i föreningen är SCA:s pärordnar. De tilldelas endast dem som är verkligt exceptionella inom sitt område, och också uppträtt utomordentligt ädelt och ridderligt.

- Tjänsteorden är här **Order of the Pelican (förkortas OP)**. Dess ordenstecken är ett märke med en pelikan som hackar sig i bröstet för att mata sina ungar med sitt eget blod, en klassisk symbol för självuppooffring.
- **Order of the Laurel (OL)** är konst/vetenskapsorden. Dess tecken är en lagerkrans, som till exempel kan bäras som en medaljong.
- Kämpaleksorden är **Knight of the SCA (KSCA)**. En riddare känns främst igen på sitt vita bälte, och han kan även bära sporrar. Som symbol för den trohetsed han svurit till den konung som dubbat honom bär han en kedja kring halsen.

Kungen och drottningen delar även ut utmärkelser som är specifika för varje kungarike. Sålunda har vi här i Drachenwald en hel hög olika utmärkelser.

- **Orden des Lindqvistringes (OLR)** är tjänsteorden, som tilldelas dem som föredömligt har tjänat vårt kungarike. Dess ordenstecken är en vinglös drake som formar en ring runt en röd sten.
- Konst/vetenskapsorden är **Order of the Panache (OPan)** vars tecken är en liten röd knapp med svarta, röda och gula fjädrar på, Drachenwalds färger.
- Orden för kämpalekar är **Order of the Silver Guard (OSG)**, vars medlemmar kan bära ett silverarmband med en drake som håller i ett svärd.

Det finns dessutom en mängd mindre utmärkelser för diverse förtjänster. Några av dessa är:

- **Dragons Tear (DrT)** som tilldelas någon som anordnat ett extremt lyckat evenemang
- **Order of the Dragons Jewel (DrJ)**, vilken ges till barn under tolv år som utmärkt sig genom ridderligt uppträdande eller tjänst
- **Order of the Dragons Bowl (DrB)** till någon som visat stark känsla för och vilja till tidsenlighet.

Även Furstendömet Nordmark har givetvis en bunt egna ordnar, som delas ut av fursteparatet.

- **Gyllene Bandet (GBan)** är tjänsteorden, vars tecken bör vara ett gyllene band, buret någonstans på dräkten.
- Konst/vetenskapsorden heter **Ljusorden** symboliseras av en ganska flottig gyllene medaljong med en sol, två bågare, en regnbåge och en krona, i ett rött band.
- Orden för kämpalekar är **Vita Portens Väktare (VPV)**, vars symbol är en silverne medaljong i form av en port, hängande i en svart kedja.

Tidigare har man dessutom delat ut **Drömmens Orden**, till dem som tillfört Nordmark något alldeles extra för tidsenlighet och känsla. Den är numera stängd, det vill säga att de som har den får behålla den, men inga fler delas ut. Dess tecken är en sorts silverne treklöver med ett stjärnformat hål i, hängd i ett lila band, skulle jag tro. Möjligen delas den fortfarande ut i föreningen Nordrike.

Innan Drachenwald blev ett kungarike (detta hände 1993), var det som furstendöme en del av Östra Kungariket. Därför finns det här folk som har utmärkelser från detta kungarike.

Dessa är:

- **Order of the Silver Crescent (OSC)** för tjänst
- **Order of the Maunche (OM)** för konst/vetenskap
- **Order of the Tiger's Combattant (OTC)** för kämpalek

Det är vanligt att kungen och drottningen låter krönta huvuden på underliggande nivåer, som till exempel vårt furstepar, dela ut AoA eller kungarikesutmärkelser.

Förutsättningen för att någon ska kunna få en utmärkelse är som sagt att hen blir rekommenderad. Regenterna kan inte hålla reda på vilka i föreningen som utmärkt sig på olika sätt, utan behöver få veta detta av medlemmarna. Om man tycker att någon förtjänar en utmärkelse skickar man helt enkelt ett brev till regenterna där man beskriver dennes förtjänster och varför man tycker att just hen är en sån schysst person, varpå regenterna tar ställning till hur de vill göra. Det är dumt att fixa någon sorts lista som flera stycken skriver på för att rekommendera någon, mycket bättre är att alla skriver brev på eget initiativ.

Innan man rekommenderar någon för en utmärkelse är det en bra idé att se efter så att hen inte redan har den. Regenterna har inte alltid koll på detta, och det blir så fånigt om någon får en orden hen redan har. Det kan även vara tvärtom, en vanlig anledning till att någon inte tilldelas en utmärkelse är att alla redan tror att hen har den.

Utmärkelser är ingenting man ska sträva efter för deras egen skull. Meningen är att man skall belönas för någonting man ändå skulle ha gjort, och det säkraste tecknet på att en person verkligen förtjänar en utmärkelse är kanske om hen blir fullständigt överraskad och lätt chockad av att få den.

Hela systemet med ordnar och utmärkelser kan möjligen tyckas vara en klubb för inbördes beundran, och på det hela taget lite fånigt, men när den stund kommer då man hör sitt namn ropas upp och blir framkallad inför hovet är det svårt att låta bli att känna sig både stolt och tacksam.